

Yunak

4 1996

Пластовый Журнал

ЗМІСТ

Від редакції і про співробітників 1

Пластовий закон - Пластун словний і сумлінний 2-3

Портфоліо - І летом вірлиних 4

Традиції - Маланка 5

Наш гурток - Юнацтво ставить вертеп 6

Скавтінг - В країні тролів 7

Вмілості - Літунське пластування 8

Добре діло - Добрі вчинки 9

Табори - Два вишкільні табори 10-11

Висліди Конкурсу Фотографій 12-13

Зелений світ - Загрожені види на значках 14

Здоров'я - Розлад харчування 15

Пісні - Чота крилатих 16

Гри - Коло слів 17

Провідництво - Спомин із Золотої Булави 18

Сторінка Братчика і Сестрички - Модерні байки 19

Комп'ютери - Чи джава це кава? 20

Спорт - На лещатах 21

Тут і там - Перше українське джемборі 22-23

Різне 24

4(339) 1996

ISBN 0044-1384

Ціна: \$4.50

Редактор

пл.сен.

Оксана Закидальська

Мистецьке оформлення

Юрій Онух

Макетування

ст.пл. Данило Луців

ЮНАК - Журнал пластового юнацтва

Адреса редакції:

Yunak

2199 Bloor St. West

Toronto, ON M6S 1N2

CANADA

Fax: (416)763-0185

Адреса адміністрації:

Plast Publishing

144 Second Ave.

New York, NY 10003

USA

Fax: (212)475-6960

Виготовлено на системі PowerMacintosh 7100/80/QuarkXPress 3.31 при КПС-Канади

Видруковано заходами Babiuk Enterprises, Rochester, NY, USA.

РЕД

АКЦІЇ

Закінчуємо другий рік нового видання ЮНАК-а вислідами із Конкурсу Фотографій, які знайдете на середніх сторінках. Дістали ми цікаві знімки, а найкращим призначаємо нагороди. В цьому числі знайдете також відповіді на дві гри-завдання які були поміщені в числі 3/96. Цікаво, скільки гуртків використали ці гри на своїх зайняттях? Дайте нам знати! Може ви маєте цікаві способи, якими ви переходите юнацьку програму і здобуваєте точки етапів - напишіть нам і поділіться із іншими. І взагалі - пишіть більше. Ми готові відкрити окрему сторінку на листи, але перше треба ці листи одержати!

Чи заглядаєте часами на останню сторінку журналу, під рубрику *Різне?* Там знайдете імена всіх, хто прислав різні матеріали - дописи, рисунки, знімки - до цього числа. Як бачите - досить велике число людей допомагає створити кожне число ЮНАК-а. На ЮНАК 4/1996, таких людей було аж двадцять - і це не вчисляє тих, хто брав участь у конкурсі.

Пригадуємо, що, хоч ЮНАК-а видає Видавництво ЗСА і Канади, журнал є для всього юнацтва по світі. Хочемо поміщувати інформації про пласту-нів чи скавтів всіх країн!

Скоб!

Оксана Засидальська
РЕДАКТОР

Ми попросили до співпраці ст. пл. Левка П'ясецького коли нам було потрібно допоміти організувати Конкурс Фотографій. Левко займається фотографією професійно і підготував правила і сторінку до конкурсу. Він також був членом журі, що вибрав найкращі знімки. Крім того, всі фото на обкладинках в 1996 році підготовлені Левком.

Ш

І

Левко живе в Торонті, де в 1992 році закінчив студії фотографії в Ryerson Polytechnic University. Пластував він в Оттаві, був членом 101-го куреня. В Оттаві почав студії мате-матики, але по двох роках рішив, що його більше цікавить фотографія і переїхав до Торонто. По закінченню студій почав

працювати в Toronto Image Works, де за три роки авансував від кур'єра на ровері до менеджера відділу цифрування (digitizing).

Тепер Левко працює у великій фірмі Masterfile, яка підготує знімки на замовлення, а зокрема займається цифруванням знімок. Цифрування - це спосіб в який комп'ютер перетворює зображення, щоб можна їх вживати в комп'ютерних програмах.

ПЛАСТОВИЙ ЗА КОН

Ці дві прикмети поведінки подібні, але різняться тим, що

СЛОВНИЙ

СУМЛІННИЙ

- словний чи словна значить, що Ти виконуєш те, що обіцяєш
- обіцяти значить добровільно сказати, що Ти щось зробиш
- сумлінний чи сумлінна значить, що Ти виконуєш все якнайкраще тому, що Ти це добровільно обіцяв, чи тому, що це Твій обов'язок

СЛОВНА

СУМЛІННА

Пластун є СЛОВНИЙ / Пластунка є СЛОВНА

- люди Тобі довіряють тому, що Ти дотримуєш слова
- люди, які знають Тебе як пластуна знають, що Ти все говориш правду і дотримуєшся обіцянок
- коли Ти сказав, що прийдеш на прогульку, інші юнаки знають, що Ти прийдеш на час
- коли Ти обіцяєш щось зробити, Ти передумуєш, чи Тобі це можливо виконати

Пластунка є СУМЛІННА / Пластун є СУМЛІННИЙ

- Ти виконуєш свій обов'язок якнайкраще
- кожне діло за яке Ти добровільно берешся, виконуєш якнайкраще
- Ти не чекаєш, щоб хтось за Тебе зробив те, що Ти маєш зробити
- якщо Ти щось зробила не так, чесно признаєшся до вини

Я був словний / я була словна
коли я.....

- Ти сказав, що винесеш сміття. На дворі паде дощ і Ти хочеш іти спати, але Ти виконуєш те, що обіцяв.
- Ти обіцяв заступити братчика на сходинах з новаками, але Ти хочеш іти на лід з своїми товаришами. Ти відмовляєш собі приємність, щоби виконати обіцянку.
- Ти обіцяв, що зробиш відзначку на курінний табір, але Ти не встиг це зробити перед табором. Ти кінчаєш робити відзначку на таборі, підчас свого дозвілля.
- Ти обіцяв принести товаришеві книжку на сходини, яку йому потрібно до школи на наступний день, але Ти забув. По сходинах, Ти йдеш додому і доставляєш йому книжку до хати.

СЛОВНИМ

СЛОВНОЮ

СУМЛІННИМ

СУМЛІННОЮ

Подай приклади із свого життя коли Ти був чи була

Я була сумлінна / я був сумлінний
коли я.....

- Коли Твій гурток, має сходини, Твоя виховниця знає, що Ти там будеш.
- Коли Ти виконуєш свої домашні обов'язки, Ти не чекаєш, щоби мама або тато Тобі пригадували, але сама берешся за діло тоді, коли треба
- Ти перевіряєш свої задачі перед тим, що здаєш учителеві, щоб не було помилок
- Ти телефонуєш по гуртковій штафеті і юначки, яку Ти маєш повідомити про збірку, нема дома. Ти телефонуєш до наступної в штафеті, щоб штафета не перервалася.
- Коли Ти на таборі на стійці і не стає дров, Ти подбаєш, щоб наступна стійка мала дрова.
- Коли Ти маєш приготувати гру на сходини, Ти пошукаєш якусь нову і цікаву, що ніхто ще не грав.

Андрій Соханівський

Андрій Соханівський народився 20 червня, 1967 року в Торонті і там вступив до Пласту. В юнацтві був членом, а з часом і курінним, III-го куреня ім. Симона Петлюри. Після закінчення середньої освіти та складання матури в Свято Миколаївській школі в 1984-му році, він завербувався на програму Тренування Офіцерського Складу в Канадських Збройних Силах.

Андрій вчився в *Royal Roads* і *Royal Military Colleges*, які закінчив з ступенем інженера-електрика в 1989-му році. Йому було надано звання молодшого лейтенанта і спрямовано до Канадської Військово-Повітряної Школи у Вінніпегу. Там він дістав звання навігатора в серпні 1990 року. Андрій був призначений до 405 Ескадрону Орлів в Новій Шкотії, де й почалася його кар'єра в авіації, в польотах патрульного літака. Андрій скоро підвищив свою позицію до ранги Навігатора-Зв'язкового, а далі - провідного офіцера відповідального за акустичні сенсори. З часом Андрій під-

вищив свої кваліфікації і дістав звання Патрульного Командира льотного екіпажу. Коли був курінним в III-му курені, він навчився відповідальності, точності і пошани до других, а на пластових таборах навчився самозарадності. Все це йому допомгло стати офіцером.

Як один із Патрульних Командирів в ескадроні, капітан Соханівський відповідав за оперативне функціонування дозорного літака з дванадцятьма членами бригади. Він очолював свій екіпаж під час різних міжнародних завдань, найбільш важливим з яких була операція *NATO Sharp Guard*, в серпні 1995 року, з метою підсилення Адріатичної блокади ООН колишніх республік Югославії.

Вжовтні 1994-го року, капітан Соханівський брав участь у перших військових маневрах за програмою *NATO Співпраця для Миру* з новими членами блоку та з Росією. Досконале знання української та достатнє знання російських мов допомгло капітанові Соханівському спілкуватися без труднощів з українськими та російськими офіцерами фльоти.

Тепер капітан Соханівський є офіцер, який набирає рекрутів в Торонті. А крім того, він є друг Андрій - виховник гуртка *Скорпіони* в III-му курені ім. Симона Петлюри.

Традиції

Час нового року - Маланки-Щедрівки і Василя - у давнину було велике релігійне і громадське свято. Наші предки вірили у Прабога-Вседержителя, який мав чотирьох синів і п'яту дочку - матір землі, Ладу. Лада мала двоє діточок - Радо-Князь-Місяць та доньку Весну-Маяну, що її потім почали звати Маланка. Лихий змій, який всім чинив зло, вкрав Маланку в той час як її брат-Місяць був на полюванні. У змія викрав її Васильчик і з нею одружився. Святкування Маланки символізувало весну, що вирвалась з неволі.

Святкувалось Маланку так: найкраща і найчесніша дівчина перебиралась за Маланку, один хлопець за Василя, другий за короля-місяця, третій за діда-змія. Маланка мала зірку на чолі і була прибрана у самі цвіти. Василь був вбраний за селянина-орача, мав при собі серпа. Король був з повним місяцем на чолі, а як мисливець мав сагайдака й лука. Змій-дід, вбраний в буйволову шкіру і оперезаний гадюками, мав велику косу і три гробарі і водив з собою тура або цапа. Маланка переходила від хати до хати. Її похід посувався, співаючи за музиками маланчиної коляди.

МАЛАНКА

Близько 12-ої години, молоді хлопці "кralи" у селі в господарів солому, кукурудзіння або очерет, в кожному кутку села палили вогонь і скакали через нього.

Новорічні свята - Маланка, Щедрий Вечір, Василя, Новий Рік, Голодна Кутя, Водохристі - дійшли до нас з глибокої давнини, з передхристиянських часів. Не всі належно цінують велику вагу і значення цих традицій, в яких нарід зберіг до наших днів повно і цільно основи своєї ранньої культури.

Новорічні свята вважались чарівним часом, коли пробуджувалася й ставала небезпечною всяляка нечиста сила. Вечір 31-го грудня (13-го січня за новим стилем) називали щедрим або багатим і до нього готували багатий святковий стіл. У той вечір дівчата і хлопці збиралися і веселилися - щедрівками, піснями, музиками, танцями та смачною вечерею. Під час цієї щедрої спільної вечері провадилися гадання-ворожіння, здебільшого на любовні теми.

НАШ ГУРТОК

Юнацтво в Бафалівській станиці творить мішаний курінь із двох гуртків. Старший називається Дикі Троянди і тепер переводить точки другого етапу. Молодший гурток Лисі Орли переходить перший етап. Всі члени куреня люблять пластові табори і радо приходять на сходи під час року. Останнього року ми переводили цікаві проєкти: влаштували продаж печива, дохід з якого був на будову каплички на Новому Соколі, і приготували виставку писанок у публічній бібліотеці. Але найцікавіший - і з якого ми багато навчилися - це був вертеп. В Бафало є вже стара традиція - ходити з вертепом. Перше це робили студенти універ-

ситету, а потім учні рідної школи. Останніми роками вертепу ніхто не ставив. Цього року наш курінь рішив відновити традицію і зробити вертеп. Зі запалом всі взялися до праці. Ми віднайшли сценку і дотепні побажання. Кожний член куреня дістав важну роль. Ми підшукали і пошили строї, збудували вертеп, зробили велику зірку і нетерпеливо чекали нашого виступу. Після побуту в першій хаті, ми були дуже задоволені - нам добре вдалося. У всіх хатах де ми бували нас дуже чекали і радо вітали. Ми всі маємо надію, що на другий рік знову зможемо ходити з вертепом. пл.уч.Таня Бравн

На знімку: Христия Гайна, Таня Хутко, Туні Леван (три ангели) Таня Бравн (жид), Дара Бравн (пастушок), Олесь Процик і Степан Процик (два королі), Іра Дятель (коза) (на знімку бракує третього короля - Михася Гаєра і Пилипа Процика).

PREPARED

Scouting

СКІФИ - українські скавти з Дніпропетровська - вже кілька років мають близькі зв'язки з норвезькими скавтами з якими таборували разом в Україні в 1995 році а в липні 1996-го року СКІФИ їздили таборувати до Норвегії - до країни тролів. Юлія Рибална і Ганна Гогулінська прислали до ЮНАК-а допис про свою подорож:

Після трьох днів довгої але веселі подорожі через Польщу, Балтійське море та Швецію, наш автобус підїхав до невеликого норвезького містечка Лангус, де на нас вже чекали родини скавтів, в яких ми мали гостювати. Після тяжкої дороги дуже приємно було відпочити в затишних дерев'яних будиночках, де нас зразу ж оточили увагою і турботою нові наші "батьки". Через два дні ми приїхали до півострову Halsnes, де на мальовничій галявині розташувався невеличкий скавтський табір, що так і називався Halsnes-96. Крім нас там були ще норвезькі і англійські скавти і гайди.

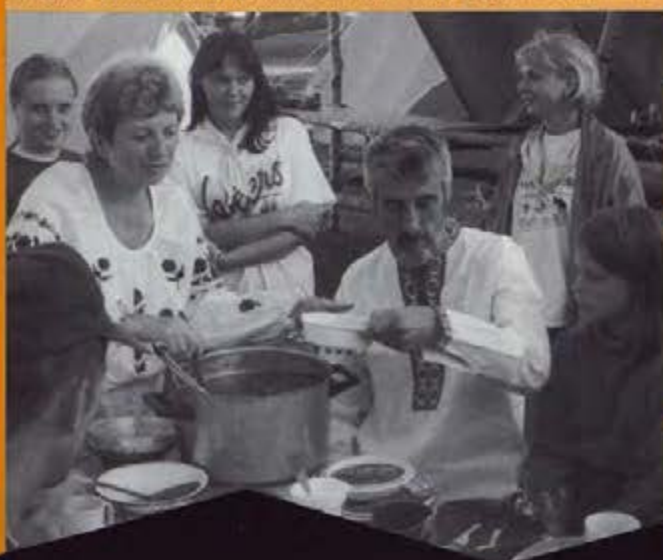
Ще в Дніпропетровську ми підготували велику програму, щоб познайомити норвежців з культурою, мистецтвом та історією України. До програми входила музично-танцювальна композиція, яка символізу-

вала історичний шлях нашої країни, театралізована вистава *Сорочинський ярмарок*, колядки, танці фольклорні та сучасні пісні. Ми також привезли зі собою велику експозицію з українського традиційного мистецтва - вишивку, бісер, петриківський розпис, дерев'яні та керамічні вироби - які ми збирали у себе по домах, у кого що було цікавого.

В таборі відбулась презентація України, на якій ми показали все, що готували вдома. Ми мали з собою народні строї, тому нам концерт пройшов дуже яскраво і глибоко зворушив норвежців та англійців. До речі, в Норвегії Україну, покищо, сприймають як частину Росії, навіть не знають, що у нас є своя мова, культура і історія. Може й тому наш візит привернув увагу не тільки скавтів, але й багатьох людей в Ганусі і сусідніх містечках. (Продовження в наступному числі)

Частують Антоні Кука (керівника скавтів Лангуса) борщем і варениками

Скіфка Ганна Гладішева вчить норвезьких скавтів бісеру

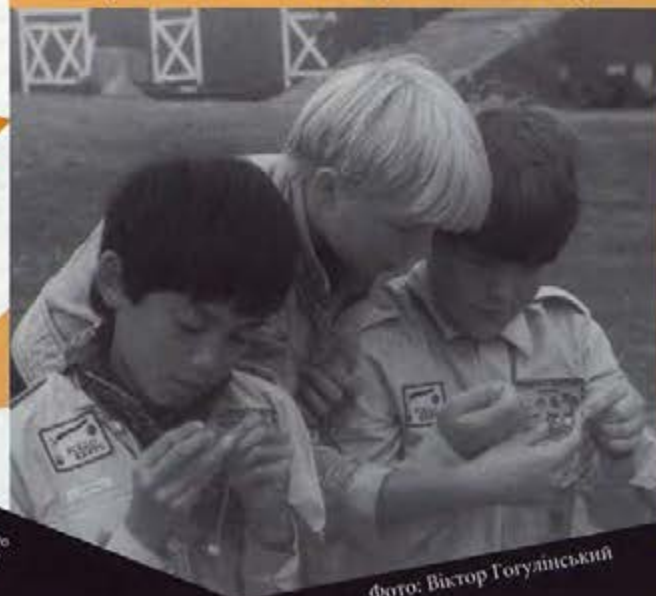

Фото: Віктор Гогулінський

Як можна здобути ступінь **пластуна скоба-обсерватора**?

Треба виконати всі вимоги на ступінь пластуна скоба з додатком вмілостей із ділянки літунського пластування.

Що таке **літунське пластування**?

Це ділянка Програми УПЮ для пластунів і пластунок, що є зацікавлені літунством.

Які є **вмілості із літунства**?

Є три такі вмілості: Літунство, Літакознавство, Аеронавігація. Вимоги до цих вмілостей можна знайти у *Записках Українського Пластуна ч.34 - Літунське Пластування*. На ступінь скоба-обсерватора вмілості із літунського пластування можна заступити пропозиціями доказу відбуття десяти годин лету, записаних у "лог пілота".

Хто може бути **інструктором** літунського пластування?

Всі пластові літунські зайняття можуть відбуватися лиш під проводом кваліфікованого інструктора. Кваліфікованим інструктором може бути лиш особа, що набула кваліфікації літуна-пілота з правом возити пасажирів згідно з обов'язуючими державними вимогами і має на це важну державну ліцензію.

Що я маю зробити якщо **я зацікавлений** літунським пластуванням?

Звернися до свого зв'язкового. Він/вона Тебе зголосить до референта літунського пластування в Твоїй країні.

Представляємо вам пластуна скоба-обсерватора **Олексу Денисенка**

Олекса народився в 1977 році в Нью Йорку і вступив до Пласту коли йому було сім років. До юнацтва перейшов в 1989 році коли став членом III-го куреня ім. Івана Мазепи в Нью Йорку. Юнаком їздив на табори на Вовчий Тропі, був на ЮМПЗ '92 і на п'ятих морських таборах. Олекса два рази одержав ІУ-те відзначення: за проєкт відзнаки станичного свята св.Юрія та за свою працю гурткового писаря. Тепер Олекса є членом куреня Чорноморців і студентом медицини при Колумбійському Університеті в Нью Йорку.

При кінці літа 1994-го року, коли йому було 16 років, Олекса почав лекції літунства в школі *Rainbow Aviation* в *Vineland, N.J.* За останні два роки Олекса пілотував літаком майже 20 годин. Щоб здобути ліцензію пілота треба мати 20 годин в повітрі із інструктором і 20 годин літати сольо. Минулого року Олекса закінчив всі вимоги на ступінь пластуна скоба а ступінь пластуна скоба-обсерватора одержав на Святі Весни на Вовчий Тропі в травні 1996-го року.

пл.сєв.Юрій Кузьмич іменує пл.скоба-обсерватора Олексу Денисенка

Фото: Марта Кузьмич

Робити добре діло - значить шукати нагоди зробити щось, до чого Ти зовсім не зобов'язаний чи зобов'язана. Це не мусить бути щось надзвичайне.

1 Читаю книжку, випозичену із бібліотеки і бачу, що хтось її помазав. Як можливо, вимажу помазане або, коли віддаю книжку, покажу це бібліотекарці.

2 Бачу на дорозі, де їздять авта, маленьку дитину. Візьму її за руку, спроваджу з дороги, запитаю, чия вона і подобаю, щоб її забрати, поки не трапиться якась лихо.

3 Іду хідником і бачу на ньому побите скло. Зберу його з дороги, щоб хтось, ідучи в темноті або необережно, не покалічив себе.

4 Прийшла нова учениця до школи. Я її покажу школу, познайомлю із іншими учнями

ДОБРА ДІЛО

ТАБОРИ

Цього літа я брав участь у двох вишкільних таборах - Лісовій Школі та канадському Outward Bound Wilderness School. Кожен табір мав свої трудні моменти та свої приємні частини - пл.скоб. Григорій Ткачук, XIV-ий курінь, Сейнт Кетеринс.

Лісова Школа - між пластунами знана як *super* табір або *boot camp* - відбулася від 22-го червня до 7-го липня. Я, наймолодший на ЛШ '96, не знав точно, чого сподіватися. Заки я поїхав, я часто чув оповідання "Коли я був на Лісовій Школі...". Те саме чув на таборі кожного дня від булави. Розповіді про те, як міняли курс річки щоби дістати воду або бігли 10км кожного ранку на прорух, звучали трохи переборщені.

Я зайшов на місце табору, мокрий від річки на якій не було мосту і від дощу, та був відразу призначений до гуртка, який мав збудувати кухню, включно з ямою на відпадки. А копати яму, яка мала бути 8 стіп глибока, 10 стіп довга та 6 стіп широка, не є приємно. Під час цього нам члени булави розповідали, що коли ВОНИ були на ЛШ, то яма була два рази глибша і вони навіть не мали лопати!!

За кілька днів на Лісовій Школі, я вже був перемучений. Вставання в 6:00 рано, праця до обіду, "організоване дозвілля" (значить: праця), праця до вечері, семінар, нічна тиша в 11:00, праця до 12:00 або довше - така програма дня на ЛШ. На Лісовій Школі робиш те, що булава Тобі каже - без питань.

На Лісову Школу також приїхав (прийшов?)
Денис Микитчук з Торонта

Тут так звані *hard skills* є дуже важні в точкуванні. До них належить самозарядність, семафор, морзетка, піонірка, і т.п. Багато пластунів думають, що Лісова Школа це два тижні SPAM в різному виді та без перестанку праця. Вони мають рацію, щодо праці, але про їжу ЗОВСІМ ПОМИЛЯЮТЬСЯ !! Я ще ніколи не був на таборі де їжа була така знаменита як на ЛШ. Як би вам подобалося їсти *Fettuccine Alfredo* з креветками, *steak* або *meatball subs* і *french fries* на таборі? Це приклади кількох найсмачніших страв, але навіть коли ми їли лише *grilled cheese* то це був *grilled cheese* із трьома сирами та помідором!

Праця на Лісовій Школі є майже безперервна, але ми також приймали гарячу сауну, яку ми збудували і вживали після лисячого бігу. Як бачите, ЛШ - тяжка школа але також дуже цікава і *fun*. До цього не зачисляю сполохи в 3-ій рані, на яких ми мусіли стріляти за азимутом, або розшифровувати морзетку в дощі.

Будуємо сауну на Лісовій Школі

Outward Bound - це міжкrajова школа природи. Канойкарський курс, в якому я брав участь, тривав 22 дні, від 8-го до 29-го серпня. Нас підібрали в *Thunder Bay* з лeтoвищa і ми їхали три години до *Black Sturgeon Lake*. Перше завдання на *OB* - перепакувати свої речі. Ввесь виряд на всі три тижні ми мусіли змістити в торбі 12"x18". Першого дня, коли ми приготувалися до сну, я запитав інструктора, чи ми будемо мати стійку. Він на мене подивився, немов би я здурів! Подумайте, табір БЕЗ стійки! Після орієнтації, ми поїхали ще далі на північ - на *Pikitungshi River*. По кількох днях нам стало ясно, що ціла група рiшала, що має робити а інструктори лише піддавали ідеї. Останнє слово мала група а не інструктори. Коли б таке було на ЛШ...

На *OB* точувались головню так звані *soft skills*; на примір, як ми співпрацюєм з іншими та з групою. Великий наголос *OB* і ЛШ ставили на провідництво в групі. На обох таборах ми були під великим фізичним та емоційним тиском. На примір, на *OB* ми мали портаж через перегорілий ліс. Стежка зникла. Те, що повинно було тривати одну годину, тривало 8 годин. Дуже важко порівняти, що трудніше: нести канюку і виряд в такій ситуації чи цілий день будувати дерев'яні структури на ЛШ, і докінчувати їх після нічної тиші, щоб були готові до ранку. Одна підставова різниця між таборами: на *OB* були дівчата, які підлягали тим самим вимогам що хлопці. В нашій групі було 5 хлопців і 5 дівчат, один інструктор і одна інструкторка. На ЛШ дівчат не бачили два тижні.

Я не можу сказати котрий табір був ліпший чи тяжчий, ЛШ чи *OB*. Я лише можу сказати, що вони принесли мені найтяжчі але й найбільш корисні переживання в моєму житті. Я раджу всім пластунам, поїхати на Лісову Школу (ну, хлопцям) і на *Outward Bound Wilderness School*.

пл.скоб Григорій Ткачук
e-mail: gtrakczyk@freenet.npiec.on.ca
Прошу відвідати мою пластову сторінку на світовій мережі:
<http://www.geocities.com/Yosemite/3885/>

ВИСЛІДИ КОНКУРСУ ФОТОГРАФІЙ

Перше місце

пл.роз.Адріян Подпірка
гурток *Маґуси*
III-ий курінь ім. Івана Мазепи
в Нью Йорку
на знімці: юнак Орест Микита
на таборовій прогульці в *Lake*
George, липень, 1996

**Нагорода: фото приладдя
вартости \$100**

Друге місце

гурток *Дикі Коти*
III-ий курінь ім. Симона
Петлюри в Торонті
(нагороду надається гурткові
тому, що ніхто не знав хто з
гуртка робив знімку)
на знімці - члени гуртка на
курінному таборі в Квебекі,
серпень, 1996

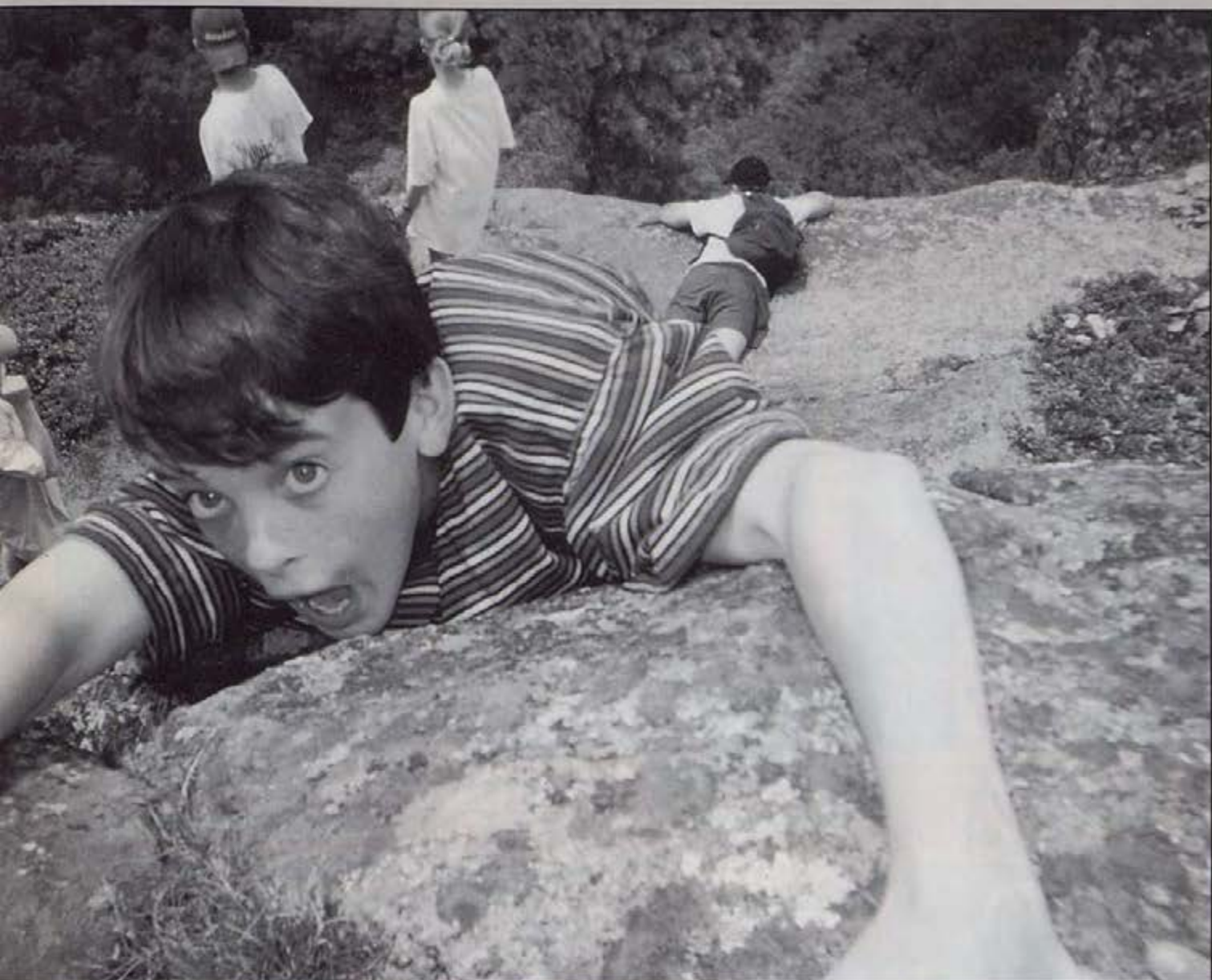
**Нагорода: фото приладдя
вартости \$50**

Третє місце

пл.роз.Оленка Сливинська
гурток *Шипшина*
IV-ий курінь ім.Лесі Українки
в Торонті
на знімці - канойкарське табору-
вання в Бритийській Колумбії,
липень, 1996

**Нагорода: фото приладдя
вартости \$25**

Завваги журі

- Перше місце нагороджено фотографії яка має цікавий зміст; в якій є глибина - кілька площин де відбувається дія; вона роблена зблизька і має центр уваги.
- На знімці якій надано друге місце є добра композиція, глибина і знімка дає образ дії.
- Третю нагороду надано знімці, яка має цікаве світло і гарно віддає атмосферу спокою природи.
- **Жюрі конкурсу:**
пл. сен. Оксана Закидальська
ст. пл. Левко П'ясецький
ст. пл. Данило Луців

Вирішені фото

Ми дістали разом 32 знімки від 9 осіб - крім нагороджених перших трьох місць, ми вибрали по одному фото всіх інших, що прислали знімки на конкурс. Вирішені знімки поміщено на задній обкладинці цього числа.

- **Катря Кузьмович**, гурток *Підсніжки*, II-ий курінь, Нью Йорк
- **Іванка Сливинська**, гурток *Нечуйвітер*, X-ий курінь, Торонто
- **Таня Бравн**, гурток *Троянди*, XI-ий курінь, Бафало
- **Григорій Ткачук**, гурток *Вовки*, XII-ий курінь, Ст.Кетеринс
- **Оксана Костецька**, гурток *Соняшники*, II-ий курінь, Вінніпег
- **Роман Подпирка**, гурток *Сокіл*, III-ий курінь, Нью Йорк

Поради на будуче

- Не старайся схопити забагато у фотографії. Подумай, що хочеш показати і підійди близько до об'єкту.
- Заки фотографуєш, подумай, що включити, а що виключити з рамки. Що побачуть перше, як глянуть на фотографію?
- Старайся схопити природну дію чи цікавий, несподіваний момент.
- Фотографуй так, щоб тло не було переладоване.
- Застановися над композицією фотографії: як буде перебігати око по ній?
- Фотографуй на сходинах, на прогулянках, на таборі, в місті чи серед природи і присилай свої фото до ЮНАК-а!

Види під загрозою зникнення

В жовтні цього року пошта ЗСА видала спеціальну серію значків на яких зображені загрожені види (endangered species). На значках поміщено 15 таких видів, з яких 10 репродуковані на цій сторінці.

Felis pardalis

Оцелот

Rangifer tarandus caribou

Північний олень

В Америці сьогодні є 432 видів тварин і 432 видів рослин на списку загрожених. Крім того, пропонується на список додаткових 192 видів рослин і 40 видів тварин

Bufo hemiophrys baxteri

Ропуха вайомінська

Зріст населення нищить можливі місця де тварини можуть жити. Лісорубство винищує ліси. Забруднення води і повітря тріть тварини, не дозволяє їм плодитися і нормально розвиватися.

Gymnogyps californianus

Кондор каліфорнійський

Каліфорнійський кондор - птах-хижак якого крила досягають 10 стін ширини. Він плодиться у віці 5-6 літ, але тільки 40% птахів доходять до віку коли вони можуть залишити своє гніздо.

Залишилося около 30-50 дорослих пантер на Флориді і у Тексасі. Переводиться акція переселення їх між місцями проживання, щоб поправити їх генетичний фонд.

Felis concolor coryi

Пума флоридська

Papilio aristodemus ponceanus

Метелик

Це надзвичайний вид метеликів, напрохд гарний - загрошений через втрату місця на проживання і затроєння отрутами проти комарів розсипаних з літаків

Mustela nigripes

Тхир чорноногий

Crocodylus acutus

Крокодил американський

Від 1973 року в Америці існує закон - Endangered Species Act - який охороняє загрожені види.

Американський крокодил (не те саме, що alligator) живе в південній Флориді. Розбудова знищила йому місця на проживання а полювання на шкіру також винищило велику кількість цього виду.

Thamnophis sirtalis tetrataenia

Вуж сан франціско

Більше інформації можна знайти на Інтернеті:

<http://www.fws.gov/>

<http://www.web.apc.org/save-species/>

Aurazona vittata

Пануга

Розлад харчування

Мільйони людей, головню молодих, хворіє на розлад харчування (*eating disorders*). Тисячі річно вмирає через це. Є три роди цього розладу:

- *Anorexia Nervosa*
- *Bulimia Nervosa*
- Налогове переїдження

Anorexia Nervosa визначається великою втратою ваги тіла через надто строгу дієту. Анорексії - психологічно хворі. Вони звичайно хочуть бути досконалими і підкоритись своїй волі. Це впливає з почуття меншевартості. Часом вони вважають себе негідними нормально їсти.

Bulimia Nervosa визначається циклами переїдження і викинення їжі різними способами (вонітуванням, вживанням медикаментів на прочищення або на відводнення, надмірною руханкою) щоб не прибути на вазі.

Налогове переїдження (*binging*) це психологічна хвороба, що веде до згубіння. Їдження тут заступає розв'язання щоденних проблем, стресів чи конфліктів.

Які причини цих недуг?

- Суспільний тиск: переконання, що успіх в сучаснім суспільстві вимагає, щоб ми були худі.
- Спортивний тиск: поняття, що добрий атлет мусить бути худий.
- Почуття вини, недовір'я до власних сил, саморозчарування, депресія.

Які наслідки цих хворіб на здоров'я?

Брак відповідного корму підкошує дію мозку, кормової системи, серця та інших органів і може довести до занепаду поодиноких органів і навіть до смерті.

Ці хвороби можна запобігти і побороти! Все залежить від Тебе - не попадай в зневіру, бережи здоров'я!

Переглядаючи одну із льокальних газет, я попав на правдиву історію на цю тему: Ніна три роки переїдалась і викидала їжу. Три місяці тому, коли вона підносила тягарці, серце зупинилось. Заки його урухомили, Ніні мозок зазнав ушкодження. Коли я відвідую її, вона мене очима просить, 'скажи всім, що це може кожному статись. Не варта ризкувати.'

пл.сен. Орест Джулиньський

ДРУГА ЧОТА, ЧОТА КРИЛАТИХ

Marciale

Друга чо - та, чо - та кри - латих, пе - ред ве - де во - на всім ю - на -

- кам! Во - на не любить скарг, ні жалів і смі - ло пі - де

навстріч во - ро - гам! Бу - ла - ва це провід наш, Бу - ла - ва для

ю - на - ків, в та - бо - рі йде нам так любо час, лу - на - є грімко спів!

Друга чота, Чота крилатих,
Перед веде вона всім юнакам!
Вона не любить скарг, ні жалів
І сміло піде навстріч ворогам!

Булава - це провід наш,
Булава для юнаків,
В таборі йде нам
так любо час
Лунає грімко спів!

Чотар - сокіл чоту крилатих,
Веде в огонь, у сміливі бої,
Ми - юнаки чоти крилатих
Відважні, буйні і завзяті всі!

Булава - це провід наш...

Чотар - сокіл чоту крилатих,
Веде в огонь, у сміливі бої,
Ми - юнаки чоти крилатих
Відважні, буйні і завзяті всі!

Булава - це провід наш....

Курінь Чота Крилатих - в скороченні ЧоК - заснований 50 років тому в німецькому місті Авгзбургу. Назву куреня юнаки-засновники взяли від популярної тоді повісті Юри Шкрумеляка *Чота Крилатих*. Як свій клич, курінь вибрав "Наше життя України". При запряженні, члени ЧоК дістають псевда - звичайно назви птахів, як наприклад *Чапля, Синиця, Чиж, Горобчик* та інші. Курінь назначив собі кілька завдань, одне з яких було плекати і розповсюджувати традиції українського літунства і мореплавства, а друге - працювати для розбудови самостійної української держави. Сьогодні члени ЧоК-у знаходяться здебільша в Америці, Канаді та Австралії, а три роки тому зорганізовано осередок ЧоК-ів в Україні. Між членами куреня є: ст. пл. Данило Даревич (*Пануґа*) з Торонта, який брав участь в Україні у походах "Дзвін" та в акції референдуму в 1991 році як також був там виховником на кількох пластових таборах; ст.пл. Адріян Мандзій (*Пінґвін*) з Рочестеру, який вже кілька років організує та провадить археологічні розкопи в Кам'янці на Поділлі.

ПРАВИЛА ГРИ

Відповіді на всі нижче подані питання знайдеш у колі. Коли знайдеш відповідне слово у колі, викресли його. На кожне питання є тільки одна правильна відповідь.

Коли відповіш на всі запитання, слова, що залишаться, дадуть відповідь на питання: Яка є найбільш популярна українська зброя?

(Відповіді на ст. 24)

В ЯКОМУ СЛОВІ...

1. маєш одну голосну букву яка повторюється п'ять разів?
2. маєш ім'я дівчини, якщо залишиш тільки перший і останній склад?
3. всі букви є з другої половини азбуки?
4. маєш нове слово, якщо додаш спочатку *про* або *роз*.
5. маєш нове слово, якщо зміниш наголос?
6. знаходяться всі голосні букви?
7. маєш назву пташки, якщо додаш одну букву?
8. є прізвище поета який загинув в радянському таборі?
9. маєш ім'я хлопця, якщо не буде ОК?
10. маєш нове слово, якщо прочитаєш слово в зад і додаш "ь"?
11. знаходяться три приголосні букви разом?
12. маєш славного козака, якщо заміниш одну букву?
13. маєш нове слово, якщо переставиш другу і четверту букву?
14. маєш на чому сидіти коло ватри, якщо переставиш склади?
15. маєш сусіда Америки, якщо переставиш букви?
16. маєш нове слово, якщо заміниш кабінет машиною?
17. маєш прізвище автора твору *Мотря*, якщо скреслиш дві букви?
18. маєш таборове кухонне приладдя, якщо переставиш букви?
19. маєш назву нового українського фільму, якщо заміниш одну букву?
20. маєш два нові слова, якщо переставиш букви?

ПРО ВІД НИЦ ТВО

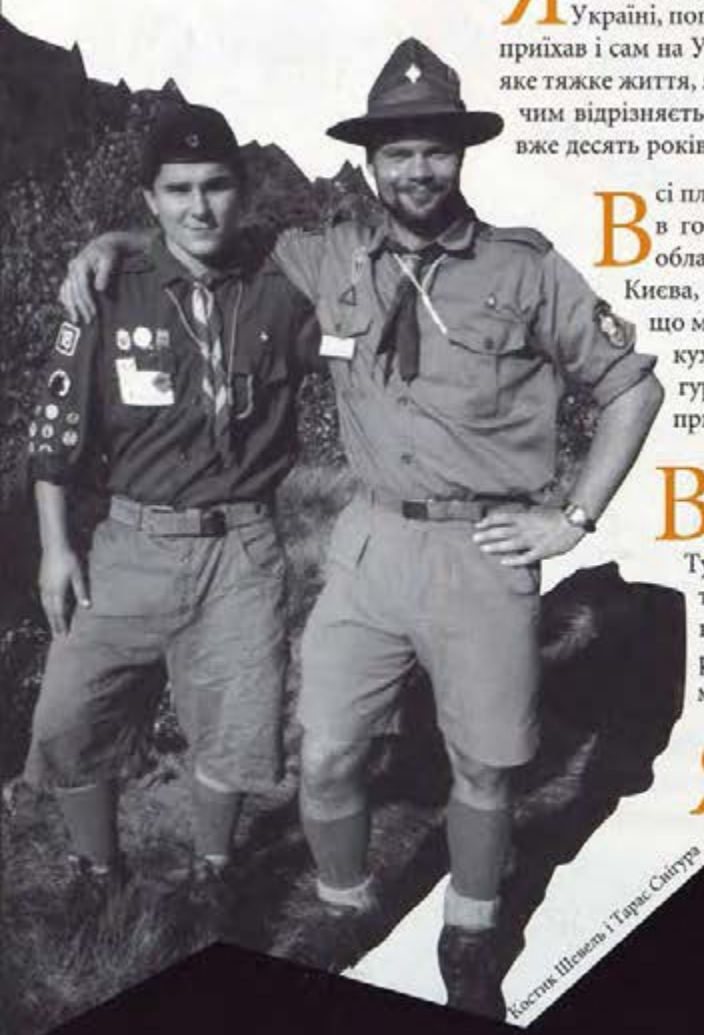
Міжкрайові вишкільні табори "Золота Булава" відбулися цього року в Канаді і - вже четвертий раз - в Україні. На табір в Україну поїхали виховник ст. пл. Тарас Снігура з Торонто і юнак пл. роз Костик Шевель з Гамільтону. Про табір, який відбувся від 24 липня до 4 серпня в Карпатах коло села Ямельниця, Дрогобицького району, Костик прислав допис до ЮНАК-а:

Як я вирішив поїхати на Україну таборувати на Золотій Булаві і, рівночасно, відвідати свою родину, я не знав, що мене чекає. Хоч це не був мій перший раз в Україні, попереднього разу я мав тільки десять років і мало що розумів. А тут я сам приїхав і сам на Україні перебув ціле літо. В Канаді мені розповідали, як там таборують, яке тяжке життя, які високі вимоги, що у мене розпалилось велике зацікавлення довідатись, чим відрізняється табування в Україні від таборів на Новому Соколі, де я таборував вже десять років.

Всі пластуни зібралися в місті Дрогобичі і приблизно 80 пластунів вирушили в гори Карпати. В першу ніч на таборі пластуни із різних місцевостей, областей і країн познайомилися. В моєму гуртку були юнаки зі Львова, Києва, Полтави, Тернополя і Дрогобича. Перша річ, що я завважив було те, що ми, як табір, мусіли самі собі давати раду, значить - викопувати лятрини, кухні, будувати браму, машти і плоті. А тоді ми ще мусіли зробити гурткове приладдя, збудувати кухню і викопати яму-холодільку. Моя мама пригадає, що так колись вона табувала на Пластовій Січі.

Вечорами ми мали ватри на яких співали старі, прекрасні пісні, які мама пам'ятає із своїх часів табування. Одного разу було вирішено зробити мандрівку в гори. Ми відвідали стару фортецю Тустань, збудовану 1140 року, за часів короля Данила. Ми також помандрували на Скелі Довбуша. Пам'ятаю як я встав в шостій годині ранком, коли всі ще спали і, разом з другом, пішов принести 20-літрову торбу молока для цілого табору.

Ядумаю, що моя українська мова поправилася підчас табування. Я краще зрозумів життя в Україні і знаю, що пластуни в Україні і пластуни в Канаді того самого бажають. Я там пізнав багато приятелів. Маю надію, що знайдеться час із всіма листуватися. Знаю одне - нас розділює тільки океан.

Костик Шевель і Тарас Снігура

СЕСТРИЧКИ

і
БРАТ
ЧИКА

РОЗПОВІДІ

Чи потрібно Тобі на Твої новацькі зайняття розповіді? Чи знаєш, що тепер в Україні друкують дуже цікаві книжки для дітей - не тільки гарні але і з сучасними ілюстраціями - які напевно сподобаються Твоїм новачкам чи новакам. Ось, наприклад, всім znana байка *Рінка* - як бачиш, ілюстрації незвичайні. Нажаль ми не могли тут цього показати, але вони гарно кольорові. Ця книжка також допоможе Тобі на сходах поговорити із своїм роєм про різні сучасні роди транспорзації і комунікації

Є кілька видавництв в Україні, які друкують такі книжки. Цю *Рінку* видано в 1995 році Видавництвом ГРОНО у Києві. Казки в сучасній інтерпретації також видає видавництво А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, яке друкує дитячі книжечки вже від 1992 року. Довідайся від свого гніздового чи гніздової де можна дістати такі книжки у Твоєму місті.

МИШКА СІРОМАНКА

ДІД АНДРУШКА

БАБА МАНУШКА

ДОНЯ МІНКА

Ілюстрації: О.Зельдес, Рінка, (ГРОНО, Київ)

ЧОМУ ВСІ ТАКІ ЗАХОПЛЕНІ КАВОЮ?

Що це? Чому тут ведеться розмова про гарячий напитек? Чи це не комп'ютерна сторінка?

Так! І розмова буде до теми.

Кава вже давно пов'язана з комп'ютерами тому, що люди, котрі сидять при комп'ютерах, дуже часто п'ють літри кави, щоб відсвіжити очі, котрі вже цілу ніч вдивляються в екран і просяють розшифрувати комплікації створені тим електронічним сотворінням. Але я не мав намір про це говорити. Я хотів говорити про Джава (Java). Останньо багато розмов ведеться про комп'ютери і Джава.

Що це таке Джава?

Джава, це нова мова для програмування комп'ютерів. Це правда, що таких мов уже багато, але Джава - перша мова котрою можна написати комп'ютерну програму яку теж можна передавати мережею. Значить, створену програму можна вживати на інших платформах (тобто на інших комп'ютерах). Це означає, що можна написати один зразок програми, котрий можна потім уживати на PC комп'ютері з Windows 95 і на Macintosh комп'ютері. До тепер треба було мати особно написані програми котрі підходять Оперативним Системам (Operating System).

Як Джава Функціонує?

Програма написана мовою Джава перекладається (compiled) в байткод, щоб бути використаною Джава Дійсною Машиною (Java Virtual Machine - JVM). Комп'ютери, котрі мають Джава Браузера або Джава перекладача, можуть цю програму вживати. Якщо ви це пояснення зразу зрозуміли, прошу зі мною негайно зв'язатися, щоби ви написали наступну статтю про комп'ютери до ЮНАК-а. А в між часі я усім іншим це поясню. Перед використанням, програма написана мовою Джава є переформлена в некомплікований стандартний код. Щоб цей код уживати, комп'ютер мусить мати перекладача (compiler). Якщо цей комп'ютер самостійний (stand alone), то він

мусить мати власного перекладача, якого можна отримати для всіляких родів Оперативних Систем. У випадку, що комп'ютер сполучений із мережею, (network) на котрій передається цей Джава код, то комп'ютер може програму вживати із Джава Браузером переданим через мережу. Джава Браузерів можна тепер отримати на Світовій Мережі (WWW).

Якщо вам тяжко зрозуміти, чому Джава такий великий Ай Вай, зробіть порівняння із появою Світової Мережі. До того часу, різноманітні комп'ютери не могли між собою легко розмовляти. З появою Світової Мережі, стало можливо передавати текст. Опісля додано можливість передавати файли. Тепер є змога передавати і вживати програми. Світова Мережа дуже скоро поширилася як зручний засіб комунікації. Чи не думаєте, що вона і ще більше пошириться задля спільного вжитку програм?

ст.пл. Роман.Даревич

Лещатарство в Скелястих Горах

Канадські станиці в Едмонтоні і Калгарі знаходяться недалеко Скелястих Гір і можуть користати із найкращого лещатарського терену Канади і одного з найкращих в світі. Околиця *Banff/Lake Louise* має 190 зїздів а *Sunshine Village* - висоти 2730 метрів (майже 9,000 стїп) - це найвищий ресорт в горах. В ресорті 82 км зїздів (52 миль). Написав до нас пл.уч. Маркіян Говда із гуртка *Вовки*, XIII-го куреня ім. Петра Сагайдачного в Едмонтоні про одну лещатарську прогульку в Скелясті Гори:

Від 1-го до 3-го березня, 1996, юнаки XIII-го і юначки УІ-го куренів пластової станиці в Едмонтоні відбули лещатарську прогульку до Банфф. В п'ятницю околo 3-ої години ми вийшли з домівки двома венами. Нас було разом двадцять, включно із двома виховниками. Ми стали в Калгарі на вечерю і винаймали лещата для тих, що не мали своїх. Того вечера ми приїхали до *Banff Hostel*, де ми

перебували. Ми там зустріли пластунів з Калгарі, які разом з нами їхали на прогульку.

В суботу рано ми їхали на лещатах в *Lake Louise*. Погода була соняшна і було досить тепло, околo -5 С. Сніг був гарний і стежки були в доброму стані. Дуже приємно було їхати в горах. По лещатах ми всі пішли купатися, а тоді на вечерю в Банффі де ми мали вільний час. Вечір скінчився спільною ватрою.

В неділю рано впало околo 10 цм. снігу. Ми спакувалися і після снідання в *MacDonalds*, ми поїхали до *Sunshine Village*. Як ми приїхали там на місце, ще треба було їхати гондолями 20 хвилин, щоб вийхати на гору. Погода була хмарна і сніг ще падав. В той день було тяжче їхати на лещатах бо було багато свіжого, порошкового снігу.

Того вечера, після прощальної вечері в Калгарі, ми повернулися до Едмонтону, досить змучені але задоволені з прогульки.

ТУТ

Невицьке, Україна

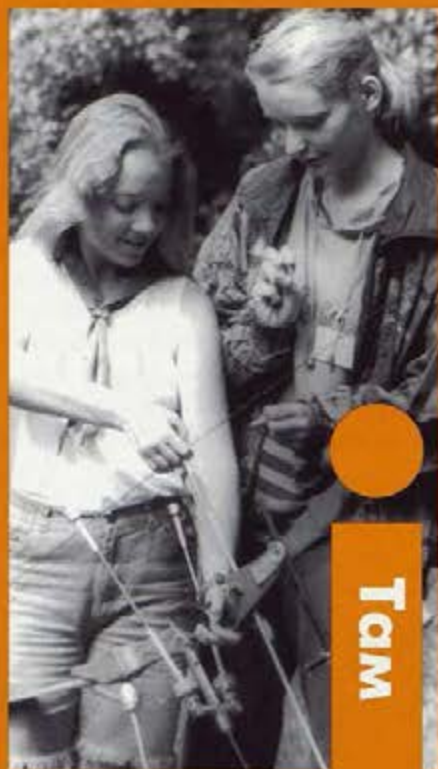
Як частина Фестивалю Оригінальних Ідей (ФОІ) на джемборі відбувся Ярмарок. Кожний підтабір улаштував на своїй території якісь атракціон. Кожний учасник дістав 5 Гроф (Грошева Одиниця Фестивалю) за яких міг купити собі вступ на такий атракціон. Грофи можна було тільки заробити, позичити або вимінити. Купити їх було неможливо. Один такий атракціон - таксі, яке возило по площі джемборі - виготовив гурток *Тарпани* із Дніпродержинська.

В Спортфестивалі брало участь 28 команд (398 юнаків і юначок і 15 інструкторів) і були змагання з волейболу, армреслінгу, стрільби з рушниці, перетягування канати і спортивних естафет, як також спортивний конкурс для дівчат.

Фото: Богдан Яцишин і Мотря Онциук

Як ви вже довідалися в попередньому числі ЮНАК-а, від 16-го до 24-го серпня в Невицькому на Закарпатті, відбулося Перше Українське Джемборі на якому було біля 800 учасників. Ось вам кілька вражень із нього:

Там

військова польова кухня. На таких кухнях всі варили. На джемборі багато чистили і їли бараболі.

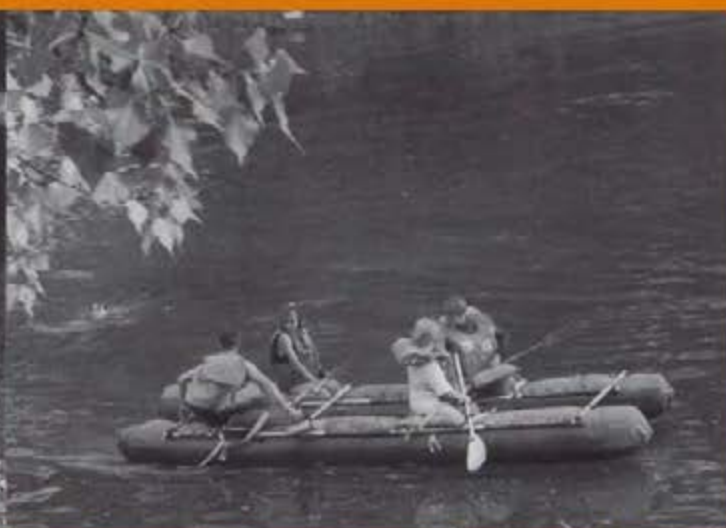

Тут

Тут

Зайняття: кожний учасник дістав 25 талонів (квитків) і міг за талон купити собі вступ на одне зайняття, таке як малювання афішів чи їзда на понтунах.

Тут

На джемборі були (з права): пл.сен.Левко Захарчишин (Львів), ст.пл.Наталка Літковець (реф.УПЮ-ок), пл.сен.В'ячеслав Стебницький (голова КПС-Україна) і ст.пл.Мотря Оніщук (Торонто).

ЮНАК - журнал пластового юнацтва, видає Видавництво Пласт ЗСА-Канада, для всього юнацтва по світі. Передплати пластунів в Канаді і ЗСА треба полагоджувати через КПСтаршину свого краю. Всі інші передплати можна надсилати до Адміністрації Видавництва. Річна передплата: \$25 (ам).

Матеріали до цього числа ЮНАК-а подали: пл. роз. Ляся Спольська, пл. роз. Маркіян Микитюк, пл. роз. Костик Шевель, пл. скоб Григорій Ткачук, ст. пл. Левко П'ясецький, ст. пл. Андрій Соханівський, ст. пл. Ксеня Козак, ст. пл. Андрій Гарматій, ст. пл. Роман Даревич, ст. пл. Тарас Снігура, ст. пл. Мотря Онищук, пл. сен. Богдан Гасюк, пл. сен. Христя Бравн, пл. сен. Роман Гриців, пл. сен. Марта Кузьмович, пл. сен. Орест Джулинський, пл. сен. Юрко Даревич, пл. сен. Таня Онищук, пл. сен. Еміліян Грох, Віктор Гогулінський, Прес-служба Першого Українського Джемборі - і всі юнаки і юначки, які прислали знімки на Конкурс Фотографій.

Відповіді

Відповіді до завдань-гор поміщених в ЮНАК-у число 3/1996:

ст. 2-3 Пластовий Закон Було подано 11 ділянок із української спадщини. Треба було вибрати одну річ в кожній ділянці, яка там не пасувала. Наступні речі не належали в поданих ділянках:

Література - Лев Толстой (російський письменник)
Архітектура - Базилика св. Петра (знаходиться в Римі)
Музика - Сергій Мусоргський (російський композитор)
Народні танці - Гора (єврейський народний танок)
Історія - Лех Валенса (бувний президент Польщі)
Народні пісні - Там на пляжі на Маямі

Страви - Гуляш (мадярська страва)
Народні казки - Три свинки (англійська народна казка)
Мова - 26 літер має англійська азбука, українська має 33
Вартості - Помста
Церква - Батько веде молоду до шлюбу (обряд західних церков)

ст. 17 Гри Була подана схема родини королеви Єлисавети. Треба було написати, яке родинне відношення мали зазначені пари.

1. тета - сестрінка	4. теща - зять	7. вуйко - сестрінок	10. стрийко - братанка
2. тета - сестрінок	5. вітчим - пасерб	8. вуйко - сестрінка	11. двоєрідні брати
3. швагрова - швагер	6. вітчим - пасербиця	9. стрийко - братанок	12. двоєрідний брат - двоєрідна сестра

Відповіді до Гри (ст.17) у цьому числі ЮНАК-а:

1. ОДНООСОБОВИЙ	6. ОПЕРІЗУВАТИ	12. КРИВОНІГ - КРИВОНІС	17. ЛЕПСЬКИЙ - ЛЕПКИЙ
2. ТАТУЮВАННЯ - ТАНЯ	7. ЛАСІВКА - ЛАСТІВКА	13. ОТАРИ - ОРАТИ	18. НАКАЗ - КАЗАН
3. СОНЯШНО	8. ПОСТУСАТИ - СТУС	14. КАБЕЛЬ - БЕЛЬКА	19. АТЕСТАТ - АТЕНТАТ
4. ПУСТИТИ - ПРО- або РОЗПУСТИТИ	9. МАРОККО - МАРКО	15. МЕХАНІК - МЕХІКАН	20. ЗАГРАВА - ГРА ВАЗА
5. ТУМАН	10. ТИРАЖ - ЖАРИТЬ	16. БЮРОКРАТІЯ - АВТОКРАТІЯ	Відповідь на питання: НАРОДНІ ТАНКИ
	11. КШТАЛТ		

Поправка

В числі ЮНАК-а 3/96 на сторінці 8, *Скавтіне*, появилася знімка з неправильним підписом. Пише до нас ст.пл. Юрій Рудюк (з Рівного): *Це не є данці на знімці, але шведські скавти. Я їх знаю, з ними таборував в літі 1995. Пам'ятаю деякі імена: (з права) Тереса, Пер, Петра, Сілла - решта імен не пам'ятаю...*

В И Р І З Н Е Н І Ф О Т О

Над озером в *Prince Albert National Park*, табір Там де дідько добраніч каже, Саскатчеван, Канада, серпень, 1996. **Фото: Катря Кузьмович**

Захід сонця на канойці, табір *Outward Bound, White Clay Lake*, Онтаріо серпень, 1996. **Фото: Григорій Ткачук**

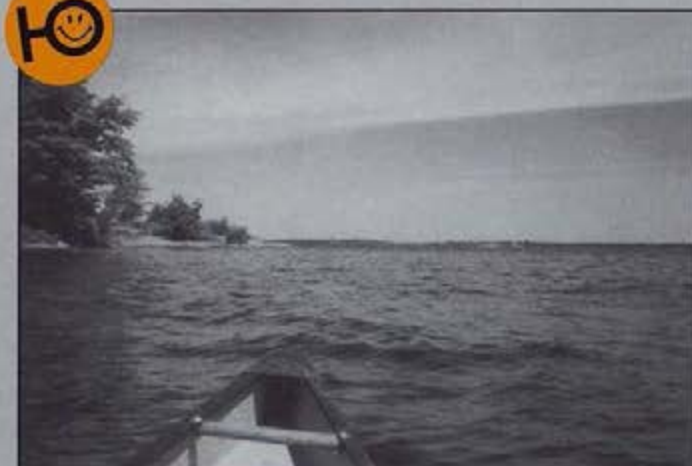
(з ліва) Діана Пилипович, Наталка Сервило, Дарко Гайворон, Юліян Сарий і Дануся Величко нарешті запалили кухню в дощі, *Spruce Woods Provincial Park*, Манітоба, вересень, 1996. **Фото: Оксана Костецька**

Ніч під Івана Купала: початок купальських традицій - запалення ватри і деревце з цукорками, табір *Золота Булава*, Батурин, Квебек, червень, 1996. **Фото: Тая Бравн**

Чому ми тут? Пластова прогулянка до *Mount Washington, N.H.*, 1996. **Фото: Роман Подпірка**

Курінний канойкарський табір *Турецький місяць*, X-ий курінь *Georgian Bay*, Онтаріо, серпень, 1996. **Фото: Іванка Сливинська**

Читайте в наступному числі про:

Молодих мандрівників

Орликіяди

Початок ювілейного року

Канойки - ще один раз

